

Dimensionament de les Forces de Defensa de Catalunya III: la Força Terrestre

Consideracions prèvies

Aquest document no és un plantejament definitiu sobre la dimensió i el material de les futures branques de les Forces de Defensa de Catalunya, sinó una proposta orientativa, enllaçant amb els documents anteriorment publicats, especialment "Una anàlisi estratègica" i "Doctrina militar: desenvolupament d'un model propi".

Com que no volem fer futuribles sobre si les negociacions del material de defensa que correspon a Catalunya, ni al personal de les forces armades espanyoles que es vulgui integrar, aquest document només contempla els béns immobles del Ministeri de Defensa al Principat. Es parteix de 0 pel que fa a material i a personal.

La formació de comandaments també serà un factor que condicionarà el procés. Formar promocions de tropa i marineria, així com oficials de rangs bàsics (fins a OF-3), pot ser relativament senzill d'aconseguir amb els recursos adequats. Ara bé, cobrir determinades MOS¹ així com els oficials d'estat major i de comandaments més superiors requereix més temps. No es tracta només de superar un seguit de cursos, sinó també d'adquirir l'experiència imprescindible en les tasques pròpies de cada rang i especialitat.

Donada la voluntat d'evitar duplicitats i redundàncies, les Forces de Defensa de Catalunya es dotaran d'un únic Estat Major Conjunt, que combini els elements de les tres forces (terrestre, aèria i naval).

No farem esment del personal civil de suport (administració i serveis), doncs resulta difícil de dimensionar en un document d'aquest nivell i extensió.

La Força Terrestre

Primera fase: vertebrant la força

En un termini de cinc anys haurà d'estar operatiu el que serà l'espinada de la Força Terrestre de les FDC: l'Estat Major, un centre de formació militar, i una primera unitat de combat de dimensió batalló, amb les unitats de suport necessàries per al seu funcionament.

L'**Estat Major**, és el cos d'oficials encarregats d'assessorar tècnicament als caps superiors de l'exèrcit, de distribuir les ordres i de vetllar per llur compliment. En definitiva, planificar i dirigir el funcionament de l'organització militar.

El **centre de formació** militar serà responsable de formar en un primer moment tot el personal que s'incorpori a la Força Terrestre, tant tropa com sots-oficials i oficials. El seu personal, pel que fa als estudis superiors, s'haurà de nodrir d'experts civils en l'àmbit de l'anàlisi estratègica, alguns dels quals podran ser nacionals, però en bona part s'haurà de comptar amb els serveis d'assessors estrangers, tant civils com militars (oficials superiors retirats). Per a la formació de la tropa caldrà

1 Military Occupation Specialities: especialitats professionals militars.

comptar amb els serveis d'assessors estrangers, sots-oficials retirats d'unitats prestigioses amb experiència operativa.

Malgrat que arreu del Món això no sol ser així, al principi, per optimitzar la infraestructura i el personal disponible considerem que no hi ha cap inconvenient, i que fins i tot és positiu per a "*l'esprit de corps*", que la instrucció militar bàsica de tot el personal que s'incorpori al servei, tant tropa com comandaments, es dugui a terme alhora i que posteriorment cadascú s'encamini cap a les diferents funcions.

De tota manera, els primers anys de funcionament, es dedicarà principalment a instruir els oficials i sots-oficials que formaran l'espina dorsal al voltant de la qual s'anirà formant la força.

Tan bon punt estigui format el primer nucli d'oficials, i sobretot sots-oficials, capaços de comandar-lo, caldrà crear el primer **batalló de combat** de la Força Terrestre. Un batalló és la unitat bàsica de maniobra capaç d'operar de forma autònoma. En aquest cas hauria d'estar format per 4 companyies d'infanteria, amb un total d'uns 600 efectius.

Anticipant-nos al creixement de la FT, que explicarem més endavant, un cop feta la instrucció bàsica i malgrat la seva dimensió limitada seria convenient que cadascuna de les companyies d'infanteria comencessin a especialitzar-se en diferents àmbits, com podrien ser les operacions mecanitzades, d'assalt aeri (mitjançant paracaigudes o amb helicòpters), amfibies o de muntanya. Això permetria que cadascuna de les companyies pogués ser el nucli d'unitats més grans i especialitzades que es crearien més endavant. L'equipament haurà de ser equiparable al de les forces armades dels estats del nostre entorn i seria convenient que –en formem part o no– complissin els estàndards de l'OTAN, per facilitar futures operacions combinades amb les forces armades d'estats aliats, la majoria dels quals pertanyen a aquesta organització.

Pel que fa a material, les necessitats aproximades serien les següents:

- Companyia d'**infanteria mecanitzada**: 12 IFV², decantant-nos per versions polivalents, amb rodes enlloc de tracció per cadena, amb capacitat per a transportar una esquadra de fusellers (9 soldats)³; 4 vehicles de comandament, preferentment versions del mateix model que els IFV; i 3-6 vehicles plataforma d'armes (canons de 105 mm o morters de 120 mm) com a suport de la pròpia companyia, preferentment versions del mateix model que els IFV.
- Companyia d'**infanteria aerotransportada**: davant la mancança a la Força Aèria d'avions de transport capaços de desplegar unitats paracaigudistes en aquesta primera fase, només s'especialitzarà en operacions helitransportades d'assalt aeri, per això no caldrà cap equip especial. Tanmateix sí que seria convenient dotar-la de vehicles de transport blindats⁴ o no⁵.
- Companyia de **fusellers marins**: evidentment, en aquesta fase no es planteja l'adquisició de cap mena de vehicle amfibi de combat, per tant, senzillament caldria dotar a la Força Naval

2 IFV: *Infantry Fighting Vehicle* (vehicle de combat d'infanteria). Són vehicles blindats capaços de transportar una petita unitat d'infanteria i alhora donar-los suport un cop desmuntats.

3 Per exemple els MOWAG Piranha suïssos o els Patria AMV finlandesos.

4 Per exemple camions MRAP (*Mine Resistant, Ambush Protected*: resistent a les mines i protegits contra emboscades), com els RG-31 Nyala sud-africans o els AMZ Dzik polonesos.

5 Per exemple els MOWAG Eagle suïssos, els GAZ-2975 Tigr russos o els URO Vamtac espanyols.

d'unes 10 embarcacions pneumàtiques lleugeres⁶ i unes 2-4 llanxes ràpides d'assalt⁷, les quals, conjuntament amb les seves tripulacions, s'adjuntarien orgànicament a aquesta companyia. Caldria contemplar també dotar-la de vehicles de transport propis, de les mateixes característiques que els esmentats al punt anterior.

- Companyia de **fusellers de muntanya**: de la mateixa manera que les anteriors, no es planteja l'adquisició de vehicles especials. Per tant, d'una banda caldria dotar a aquesta unitat de vehicles de transport de la mateixa manera que a les anteriors, i d'una altra, del material de muntanyisme necessari per a desenvolupar el seu rol.

Per altra banda, per tal de donar el suport necessari al batalló de combat que acabem de descriure, seria necessari crear també un **batalló de suport al combat** format per una bateria⁸ d'artilleria de suport, una companyia d'enginyeria, una companyia de senyals i una companyia d'intel·ligència.

- Bateria d'**artilleria**: caldrà dotar-la de 6-8 peces, que podrien ser obusos lleugers⁹ o mitjans¹⁰ arrossegats o, preferentment, d'algun dels sistemes moderns d'obús mitjà autopropulsat¹¹.
- Companyia d'**enginyeria**: les seves funcions principals seran permetre la mobilitat de les pròpies forces, impedir la mobilitat de l'enemic i el maneig d'artefactes explosius. En aquesta primera fase no es planteja l'adquisició de vehicles especialitzats sinó que caldrà dotar-la de maquinària d'obra civil. Tanmateix per al maneig i la desactivació d'artefactes explosius sí que caldrà un cert nombre d'equip especialitzat, com robots desactivadors i aparells i gossos detectors. Es pot comptar amb l'experiència en aquest camp de l'Àrea TEDAX-NRBQ dels Mossos d'Esquadra.

Orgànicament dependents de l'Estat Major Conjunt, per assegurar la interoperativitat, així com pel fet que responen a necessitats comunes de les tres branques de les FDC, però operativament adjuntes a la Força Terrestre, hi haurà:

- Companyia de **senyals**: s'encarregarà garantir la necessitat reconeguda per part de les forces militars de l'accés lliure i ininterromput i l'ús de l'espai electromagnètic. Això és, permetre la comunicació total entre les unitats de la Força Terrestre i amb altres unitats de les FDC, i alhora interceptar, entorpir o interrompre (*jamming*) les comunicacions de l'enemic. Per això caldrà dotar-la de material i equips específics complexos, per a la qual cosa serà imprescindible comptar amb l'assessorament d'estats aliats¹². Malgrat això, mercès a l'expertesa de les universitats i empreses catalanes del sector de les telecomunicacions, aquestes tecnologies podran incorporar-se de forma relativament

6 Per exemple les Zodiac F470 franceses.

7 Per exemple les CB90 sueques.

8 Una bateria és una unitat d'artilleria d'una dimensió equivalent a una companyia d'infanteria, o a un esquadró de cavalleria.

9 Per exemple els L118 britànics o els M119 nord-americans, de 105 mm.

10 Per exemple els M777 nord-americans o els Soltam M-71 israelians, de 155 mm.

11 Per exemple els CAESAR francesos o els Archer suecs, ambdós de 155 mm, muntats sobre camions tot terreny articulats.

12 Tanmateix, seguint la doctrina esbossada al document "Doctrina militar: desenvolupament d'un model propi" les unitats de les FDC, especialment de la seva branca terrestre, hauran de ser capaces d'operar de manera autònoma, sense recolzar-se massa en equips i tecnologies en les quals, en un escenari de conflicte convencional, estaríem en clara inferioritat de condicions.

ràpida.

- Companyia d'**intel·ligència**: tindrà la comesa de recollir, sistematitzar i analitzar tota la informació necessària per tal d'assessorar els comandaments en la presa de decisions en el marc d'operacions presents i futures (de fet, futuribles, per la qual cosa tindrà una marcada vessant de prospectiva). Per això cal personal especialista en anàlisi estratègica (politòlegs, economistes, geògrafs, sociòlegs) i que desenvolupin models de predicció, però també en cartografia, meteorologia, psicologia o lingüística, entre d'altres, que durien a terme la recollida de tot tipus de dades sobre el terreny.

Per al funcionament de totes les forces de defensa serà necessari crear un **cos de serveis de suport al combat** que dependrà directament de l'Estat Major Conjunt i que inclourà unitats logístiques, mèdiques, de manteniment i d'administració, personal i serveis generals. Com que aquest cos donarà servei a les tres branques de les FDC, no tan sols a la terrestre, i tindrà una estructura àmplia i complexa, el descriurem en un futur document.

Segona fase: assentant una estructura equiparable als estàndards internacionals

L'estructura esbossada fins aquí respon al nucli que caldrà crear en un termini de cinc anys, com s'esmentava al principi del document, a partir del qual es bastirà posteriorment la resta de forces professionals, les quals, en un termini d'uns deu a quinze anys més, s'haurien de quadruplicar aproximadament, convertint cadascuna de les companyies de combat inicials (infanteria mecanitzada, infanteria aerotransportada, fusellers marins i fusellers de muntanya) en **batallons**¹³, agrupats en una **brigada de combat**. Pel que fa al batalló de **suport al combat** i al cos de **serveis de suport al combat** patirien una transformació de les mateixes proporcions, en el benentès que haurien de donar suport a unes unitats de combats que haurien quadruplicat la seva dimensió.

Per altra banda, com recull el document "**Doctrina militar: desenvolupament d'un model propi**" cal preveure la creació d'**unitats de reservistes**. Al capdavant es tracta, entroncant amb institucions d'autodefensa genuïnament catalanes com el *Princeps namque*, els Sagramentals o el Sometent¹⁴, de dotar de capacitats militars a un gruix de la **ciutadania compromesa** amb la salvaguarda de la vida, de la llibertat i dels drets dels seus conciutadans, i la defensa de l'existència mateixa de l'Estat.

A més, la doctrina actual de la majoria de forces de defensa de les democràcies occidentals s'encamina vers una contracció de les forces permanents i una ampliació de les reservistes, que respon a la necessitat de flexibilitzar les estructures de defensa¹⁵: al voltant d'un nucli de professionals a temps complet, amb tasques molt especialitzades, s'estableix una força de voluntaris a temps parcial que poden activar-se o desactivar-se per respondre a diverses necessitats en un entorn canviant.

Un apunt sobre les forces de reserva

13 Possiblement, de forma paral·lela al que ha fet recentment l'exèrcit britànic en moltes de les seves unitats, es podrien crear regiments formats per un sol batalló, que recuperessin el nom històric d'algunes unitats catalanes de diferents èpoques, per reforçar la personalitat i l'*esprit de corps* d'aquestes unitats.

14 Vegeu el document "**Guerra i societat: Estructures de Defensa en la història de Catalunya**"

15 Evidentment, també respon a raons econòmiques, per l'elevat cost de mantenir una nombrosa força permanent que, la major part del temps, resta pràcticament inactiva.

Malgrat que la qüestió dels reservistes i de les forces permanents¹⁶, la política de reclutament, la carrera professional, etc., mereix ser tractada en un document a part, sí que volem esbossar breument certes qüestions.

Som del parer que cal recuperar la idea, pròpia del republicanisme més genuí, que neix a l'antiga Grècia alhora que la democràcia, i que recuperen la revolució francesa i, sobretot, americana de finals del XVIII, del **dret dels ciutadans a defensar-se**. De fet, fins al Decret de Nova Planta, les Constitucions Catalanes recollien el dret dels catalans de posseir armes i de fer-ne ostentació, com a símbol d'homes lliures, o sia, ciutadans, per contra dels serfs o els esclaus, sotmesos a un senyor. El fet que la ciutadania sigui capaç de defensar-se és la darrera garantia que cap govern, propi o forà, podrà imposar-se en contra de la voluntat d'aquesta ciutadania¹⁷.

Aquesta dualitat, doncs, d'un gruix important de la ciutadania que compagina la seva vida civil amb tasques militars¹⁸ fa que les forces de defensa siguin permeables als canvis socials, un reflex de la societat a la qual serveixen, evitant la compartimentació i l'aïllament de l'estament militar respecte de la societat, que acaba creant una "casta de guerrers", pròpia de societats no democràtiques i propensa, per exemple, al colpisme.

SOCIETAT D'ESTUDIS MILITARS

16 Pel fet que cal operar equips complexos, la Força Naval i la Força Aèria tindran una proporció molt menor de reservistes que la Força Terrestre, la qual, especialment en el rol d'infanteria, pot tenir-ne un gruix molt important. Pel que fa al cos de serveis de suport al combat, comú a les tres Forces, rols com el logístic, però també d'altres molt especialitzats com el de manteniment d'equips o el mèdic, poden ser duts a terme per un nombre important de reservistes que compaginin la seva professió en l'àmbit civil i militar.

17 És exactament la doctrina de defensa de la neutralitat i de la sobirania de Suïssa.

18 Que serà un element més del ventall, tant ample, de voluntariat del nostre país.